

Taalsteun leren geven: hoe zit dat in de opleidingscurricula?

Conferentie Taalsteun in het vakonderwijs
Woensdag 12 mei 2021, via Teams

Cindy Kuiper

Even kennismaken

- Cindy Kuiper, Taalimpact
- Projectleider '*Curriculumanalyse taalgericht vakonderwijs in de lerarenopleidingen*' in opdracht van Platform Taalgericht Vakonderwijs en lectoraat Meertaligheid en Onderwijs (HU)
- December 2020- augustus 2021

Achtergrond project

Aanleiding

- Terugkerende discussie over fluctuaties in aandacht voor TVO in de lerarenopleidingen

Doel

- In kaart brengen van landelijke stand van zaken als startpunt voor gerichte verdere ontwikkeling TVO

Centrale vraag

- Hoe staat het ervoor met taalgericht vakonderwijs in de lerarenopleidingen in Nederland?

Aanpak en beoogde opbrengst

Dataverzameling

- Documentanalyse
- Interviews met sleutelfiguren in lerarenopleidingen (n=12)
 - Thema's in interviewguide: 1) Belang en urgentie, 2) Huidige en gewenste situatie, 3) Succes- en faalfactoren
 - lerarenopleiders tweedegraads (n=6)
 - lerarenopleiders eerstegraads (n=2)
 - lerarenopleiders pabo (n=2)
 - lerarenopleiders focus mbo (n=2)
- Vragenlijst over inbedding TVO in curriculum
 - Via sleutelfiguren in lerarenopleidingen

Opbrengst

- Beschrijvend onderzoeksverslag (narratieven) en vakpublicatie
- Landelijke discussie op gang brengen

In theorie...

- Binnen het onderwijs wordt van elke docent een inspanning gevraagd om bij te dragen aan de taalvaardigheid van de leerlingen. **Taal speelt dan ook bij alle vakken op school een grote rol.** Het geven van instructies en uitleg, het lezen van een tekst, samenwerken aan een opdracht - **alles gebeurt met behulp van taal.** Leerlingen zijn in vaklessen (vak)taal aan het verwerven.
- **Hoewel niet specifiek aangegeven in deze kennisbasis moet elke leraar hier goed van doordrongen zijn.** Bij Taalontwikkeldend onderwijs komen de drie pijlers van taalgericht vakonderwijs naar voren: context, taalsteun, en interactie.
- **Taalgericht lesgeven komt naar voren bij de gebruikte vakdidactische werkvormen, de taalgerichtheid van toetsen en bij beoordelen.** Bij bewust taalgericht onderwijs worden de doelen van taalontwikkeling meegenomen en kunnen deze expliciet worden geformuleerd.

In de praktijk...

“Doordat het in de generieke kennisbasis zit, is het maar een flintertje van de enorme lijst aan onderwerpen die langskomt. Maar wat leert de aanstaande docent dan precies over TVO?”

Resultaten interviews (1)

Thema 'Belang en urgentie'

- “Taal is impliciet ‘probleem’, waardoor urgentie vaak niet gevoeld wordt.”
- “Onze directie ziet het. We zijn gezegend met een directeur die zelf een talenstudie gedaan heeft.”
- “Bij de vakverenigingen gaat het over allerlei thema’s maar niet over taal, terwijl dat iets is wat ontzettend belangrijk is.”

Resultaten interviews (2)

Thema 'Huidige en gewenste situatie'

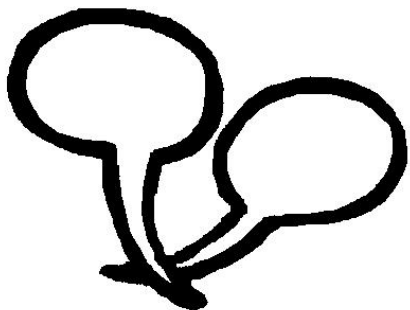
- “TVO zou de basis van ons handelen moeten zijn. En ja, dat voordoen is stap 1, dan moet er een slag komen dat de student zich daar bewust van gaat worden, om het vervolgens zelf te gaan doen; je hebt dus een aantal stappen te zetten voordat die student dat zelf kan. Als het al hapert bij stap 1, hoef je bij de andere stappen niet veel te verwachten.”
- “En dan roepen wij steeds ‘maar taal is niet van taal, taal is van ons allemaal’ en dan krijgen we misschien net iets meer voor elkaar, maar dat is ook maar een klein beetje.”
- “Idealiter hebben leerkrachten altijd die sprieten uitstaan van ‘wat vraag ik nou precies’ en ook dat ze weten wat ermee moeten. Ze moeten het signaleren, maar ook weten ‘deze leerling is gebaat bij zo’n soort steun’, dus bij deze moet ik een gesprekje hebben, of deze kan ik een schrijflijstje of formatje geven, of wat ze ook maar kunnen verzinnen, maar dat ze begrijpen dat dat zou kunnen helpen. En dan dus in alle vakken!”

Resultaten interviews(3)

Thema 'Succes- en faalfactoren'

- “Je moet aansluiten bij andere thema’s die hot zijn zoals online onderwijs of inclusiviteit, en taal er dan in fietsen”
- “Het zou mooi zijn als er een gedeeld, geïntegreerd perspectief zou zijn van waaruit we allemaal naar taal kijken, maar dat vraagt heel veel visievorming, denktijd, stilstaan, reflectie; daar is geen tijd voor. “
- “Het zou mooi zijn als het duidelijker is voor (vak)docenten dat ze zich kunnen laten bijscholen in taalgericht vakonderwijs, nu is het vrijblijvend; wie het aanspreekt, die zoekt het op, het blijft langs de zijlijn.”

Discussie

Vragen

- Hoe ervaar jij het belang en de urgentie van TVO? En hoe kan dit gestimuleerd worden volgens jou?
- Hoe kijk jij tegen de huidige inbedding van TVO in de (opleidings)curricula aan? En hoe kan dat beter?
- Wat zijn volgens jou succes- en faalfactoren voor de inbedding van TVO in (opleidings)curricula?
- Hoe brengen we de inbedding van TVO in de opleidingscurricula gezamenlijk verder, hoe jagen we landelijk de discussie aan?

Tot slot

- Dank voor je aanwezigheid!
- Verslag wordt eind zomer gepubliceerd

Cindy Kuiper

c.kuiper@taalimpact.nl
www.taalimpact.nl

Tot ziens!

